

L.R2.

PUOLUSTUSVOIMIN
P Ä Ä E S I K U N T A

SALAINEN

8.4.1941.

145 EM/MP.

Ulkomaaosasto
Tilastotoimisto
№ 1060/Ulk.2A/sal.

T i e t o j a N e u v o s t o l i i t o s t a

№ 2.

Sotilaallisia tietoja.

Nimityksiä. Kansankomissaarien neuvosto on nimittänyt puna-armeijan ilmavoimien komentajan, kenr.lutn. P. V. R y - t s h a g o v i n ja puna-armeijan poliittisen propagandan päähallituksen päällikön, 1.luokan armeijakomissaari A.I. Z a p o r e s h e t s i n puolustusasiain kansankomissaarin sijaisiksi.

Sotalaivaston pääesikunnan päälliköksi on 22.3.41 nimetty sotalaivaston kansankomissaarin 1. sijainen, amiraali I.S. I s a k o v, jääden edelleen kansankomissaarin 1. sijaiseksi. Sotalaivaston pääesikunnan aikaisempi päällikkö, amiraali L.M. H a l l e r on nimitetty sotalaivaston kansankomissaarin- sijaisiksi.

Puna-armeijan fyysillisen koulutuksen johtajaksi on määrätty kenr.maj. A. T a r a s o v, joka aikaisemmin on ollut Taka-Baikalin sp:n esikuntapäällikkönä.

Sotilaspiirit. 24.2.41 nimitettiin Pietarin sp:n komentajaksi kenr.lutn. M. M. P o p o v. - Popov on jv.-upseeri ja toimi viimeksi kauko-idässä l.Er.Armeijan komentajana. Aikaisemmin hän oli sanotun armeijan esikuntapäällikkönä, Shternin ollessa sen komentajana, sekä v. 1938 AK:n komentajana Habarovskissa, Popov on syntyjään venäläinen, n. 45 vuoden

ta varten kutsuntalaisten kasvatusohjelman. Koulutus tapahtuu sen mukaan ryhmissä ja käsittää muun urheilun ohella hiihtoa ja ampumista sekä lisäksi tutustumista vartiopalvelukseen ja puna-armeijan ohjesääntöihin. Opetuksen päätyttyä suoritetaan tutkinto ja kutsuntalaiselle annetaan todistus, jossa hänen tietonsa ja taitonsa eri aineissa arvostellaan. Kutsuntalaiset suorittavat myös erilaisia merkki vaatimuksia.

Suomen sodami kokemukset tutkimusten ja kirjallisuuden aiheena. Puna-armeijan 23-vuotispäivän lehdissä julkaistiin m.m. YE:n päällikön, arm.kenr. Z h u k o v i n kirjoitus. Kirjoittaja myöntää, että Suomen sodan alkuvaiheissa paljastuivat puna-armeijan koulutuksessa olevat puutteet, jotka vaikuttivat haitallisesti sotatoimien kulkuun. Kun marsalkka Timoshenko tammikuun alussa oli määrätty Karjalan Kannaksella toimivien joukkojen komentajaksi, hän järjesti rintaman takana joukkojen koulutuksen Mannerheim-linjan murtamiseksi.

Mielenkiintoinen on toisessa yhteydessä mainittu tieto, että tätä koulutusta varten oli selustaan rakennettu suomalaisien puolustuslaitteiden mallit, joiden avulla iskujoukot yksityiskohtaisesti perehdytettiin tehtäviinsä. - Erikoisesti korostetaan tykistön ja ilmavoimien osuutta läpimurtoon.

Lehdissä on julkaistu myös i l m a v o i m i e n taistelukokemuksia käsitteleviä artikkeleita. Niissä todetaan ne moninaiset tehtävät, joihin hävittäjäyksiköitä Suomen sodassa voitiin käyttää. Paitsi pommikoneiden saattamiseen ja vihollisen ilmavoimien ahdistamiseen, käytettiin hävittäjiä hyökkäyksiin maassa olevia kohteita vastaan sekä tiedustelutoimintaan. Hävittäjät hoitivat suureksi osaksi venäläisten lähitiedustelun. Kaukotiedusteluun, valokuvaukseen sekä yötiedusteluun käytettiin pommikoneita. Erikoisia tiedustelumudostelmia ei venäläisillä mainita olleen (?). Kirjoituksissa myönnetään syöksypommituksen ylivoimaisuus pieniä kohteita ahdistettaessa, mutta todetaan, että venäläisillä konetyypeillä ei syöksypommitusten suorittaminen yleensä

ole mahdollista. Siksi on tavallisesti turvauduttava laakapommitukseen, missä paljous saa korvata tarkkuuden, varsinkin, kun pommitus yleensä tapahtuu verrattain korkealta. Kirjoituksissa kiinnitetään myös huomiota niihin suuriin vaikeuksiin, joita pohjoiset sääsuhteet, nimenomaan talven ankara pakkanen asettavat kenttähenkilökunnalle.

Paitsi sanomalehdissä julkaistuja artikkeleita ja taisteluvauksia on NL:ssa kevättalven kuluessa ilmestynyt melkoinen joukko Suomen sotaa kuvaavia teoksia ja kertomuksia k o k o e l m i a. Pääteos on marsalkka Timoshenkon käskystä julkaistu kaksiosainen kertomuskokoelma "Taistelut Suomessa", jossa yli 200 puna-armeijalaista, upseeria ja poliittisen työn tekijää, joukossa 42 NL:n sankaria, kuvailee taistelukokemuksiaan. Teosta on keuhuttu lukuisissa sanomalehtiarvosteluissa. Lisäksi on julkaistu mm. seuraavat sotakuvaukset: "Mannerheimlinjan murtaminen", "123.D taistelussa valkosuomalaisia vastaan", "Tykistöemme Suomen rintamalla", "Pelottomat pioneerit Suomen rintamalla", "Tankkimiehenä Suomen rintamalla" ja lentäjien kokemuksia kuvaava "Stalinin haukat taistelussa valkosuomalaisia vastaan". . . . Myös Viipurin valtaus on saanut kuvauksensa, samoin maineikas uroteko - "Saarten valloitus". Lapsiakinvarten on Suomen sodasta tehty kirja nimeltä "Öinen adjutantti".

Mainitut kirjat ovat lähinnä propagandatarkoituksessa julkaistuja, puna-armeijan sankaruutta kehuvia teoksia, jotka eivät pyri selvittelemään sodan antamia sotilaallisia opetuksia, Samalla yritetään niissä tendenssimäisesti kuvata Mannerheimlinjan "suurta voimaa", ilmeisesti jonkinlaiseksi selitykseksi puna-armeijan kärsimille suurille tappioille.

"Linija Mannerheima"-elokuva on esitetty ulkomailla mm. USA:ssa, Slovakiassa ja Bulgariassa, Elokuvan tekijät: Bjeljajev, Jeschwin, Kagan, Simonov, Fomin, Pjetshul ja Sokolevski ovat saaneet 50.000 ruplan Stalin-palkinnon. Varsinaisia filmireporttereita oli kolme, jotka varustuksenaan

3 kg:n painoinen automaattikamera, kivääri ja käsikranaatteja, ottivat elokuvan taistelukohtaukset. Joskin koko valokuvaus on väitetty sodan aikana suoritetuksi, viittaavat mm. miesten luonnottoman valkeat lumipuvut siihen, että ainakin osa kohtauksista on myöhemmin otettuja. Tykistötoiminta- ja rivistö-kuvat sensijaan ovat otetut sodan aikana. Samoin Viipurinlahden taistelukurvat (jäällä paljon kaatuneita).

Käynnissä olevan suursodan poliittisia ja sotilaallisia tapahtumia seurataan NL:n sotilas- ja päivälehdissä sekä pyritään tekemään niistä johtopäätöksiä ja yhteenvetoja. Nykyisen ja aikaisemman maailmansodan taistelumenetelmien välillä suoritetaan vertailuja. Äskettäin on ilmestynyt laaja n.s. Brusilovin operatioita maailmasodan kahtena ensi vuotena käsittelevä teos.

Taktillisiä harjoituksia. Siperian sp:ssä toimeenpannussa taisteluharjoituksissa, joiden aiheena oli mm. viivytystaistelu talviolosuhteissa, kokeiltiin keinoja hiihtävien osastojen hyökkäyksiä vastaan. Asemien eteen kaivettiin lumeen estehauta, jonka tarkoituksena oli pakottaa hyökkääjä hetkeksi pysähtymään ja irrottamaan sukset jaloista, jolloin puolustajan tulelle oli tarjolla edullisia maaleja. Joen jäähän hakattiin avantoja ja patoamalla saatiin vesi nousemaan avannoista jäälle, joten jokea ei voitu hiihtäen ylittää.

Puna-armeijan talvikoulutusta kuvaa Pravda seuraavasti; "Timoshenkon asettamat joukkueen, komppanian ja pataljoonan kouluttamisvaatimukset - joiden mukaan sotilaille on opetettava vain sitä, mitä sodassa tarvitaan, ja siten miten se sodassa tapahtuu - ovat rautaisena lakina puna-armeijalle. Näitä vaatimuksia noudatettiin myös talvileirillä, johon oli sijoitettu kaksi jalkaväkikomppaniaa. Pidettiin ainoastaan kenttäharjoituksia. Päivittäin suoritettiin 15 km:n marssi täysissä varustuksissa. Öisin toimittiin metsässä. Kai-

mällä niihin erinäisiä muut oksia.

Uusia lentokenttiä. P i e t a r i n s p : s s ä on uusia tai rakenteilla olevia lentokenttiä todettu seuraavissa paikoissa:

- 1) Muurmashiista n. 6 km. länteen, Tulomajoen pohjoispuolella, Pjaive-joen itärannalla Malaja Padunassa.
- 2) Kantalahdessa.
- 3) Kemistä länteen sijaitsevan Ushmanan kylän länsipuolella.
- 4) Uhtuan itäpuolella Tshiksassa.
- 5) Sortavalan luoteispuolella Uijalanrannassa.
- 6) Suulajärven luoteispuolella.
- 7) Hangon alueella, Täktomin kylän koillispuolella on lentokenttä sekä Hangonkylän rannassa vesilentotukikohta.

I t ä m e r e n m a i s s a on myös rakenteilla ja suunnitteilla lukuisia uusia lentokenttiä. Voidaan todeta, että kentät siellä nykyisin rakennetaan pääasiassa sisämaahan, kun ne aikaisemmin pyrittiin sijoittamaan rannikkoalueille.

Venäläisten lentopommien perustyyppit ovat:

m i i n a p o m m i t , painoltaan 1000, 500, 250, 100, 50 ja 32 kg;

p a n s s a r i - j a b e t o o n i p o m m i t , painoltaan 1000, 500 ja 250 kg;

s i r p a l e p o m m i t , painoltaan 25, 20, 15, 10, 7 ja 2,5 kg;

p a l o p o m m i t (elektron, termiitti ja masutti), painoltaan 50, 15, 2, 5 ja 1,5 kg;

k e m i a l l i s e t p o m m i t (kaasuilla täytetyt), paino 500 kg:aan saakka; pommin takaosassa on ympyrä, jonka väri ilmaisee kaasun laadun - sininen ympyrä merkitsee fosgenia;

v a l o p o m m i t (yötoiminnassa käytettäviä), painoltaan 3 -25 kg;
s a v u p o m m i t (tykistön tähytyspaikkojen ja it.-tykistön savuttamiseksi, painoltaan 10-50 kg;
a g i t a t i o p o m m i t (kiihoituslehtisiä sisältäviä),
h a j o i t u s p o m m i t eli i l m a t o r p e e d o t (pienten ja keskikokoisten sirpale-, palo-, kemiallisten tai savupommien siroittelemiseksi tasaisesti laalalle).

Miinavaikutukseen perustuvissa pommeissa käytetään herkänsyntytyksen ohella myös aikasytytystä (hidasteinen), mikä seikka on muistettava käsiteltäessä räjähtämättömiä pommeja.

It.-tykistö. Venäläisen it.-tykistön kaliiperi vaihtelee 20 - 105 mm:iin. Yleisimmin käytetyt kaliiberit ovat 20, 37, 45, 76, ja 105 mm. Viimeksi on otettu käytäntöön 88 mm. it.-tykki. Ainakin Itämerenmaissa on tärkeimpien paikkojen it:aa viime aikoina huomattavasti vahvistettu.

Ilmavoimien polttoaine- ja materiaalipula. Neuvostoliitossa nykyisin vallitseva nestemäisen polttoaineen puute vaikeuttaa ajottain ja paikottain myös ilmavoimien toimintaa. Samoin on puutetta myös varaosista ja varusteista, sekä monista lentokoneiteollisuudessa tarvittavista metalleista.

Hallinnollisia asioita*

Uusi kansankomissariaatti. Korkeimman neuvoston puhemieshistorian 29.3.41 julkaisemalla päätöksellä on perustettu k u m i t e o l l i s u u d e n k a n s a n k o m i s s a r i a a t t i. Sen tehtävänä on johtaa kautsu-, kumi-, asbesti- ja autoren-gasteollisuutta. Kumiteollisuuden kansankomissaariksi on nimetty B. T. M i t r o h i n. Syynä uuden komissariaatin perustamiseen on ilmeisesti ollut vähentyneen tuonnin ja siitä

18-vuotias "etevä naiskirurgi" ja lukuisia naisia on lisäksi lentäjinä ja "taistelijoina".

Väestön lisääntymiskysymykseen kohdistuvaa sosiaali- ja poliittikkakäytäntöä kehitetään, mutta sen epäjohtamukaisuus selviää, kun väitetään suurista summista jaetun lapsiavustuksina suuriperheisille äideille (v. 1940 keskimäärin n. 2.700 ruplaa perhettä kohti), 'uutta samalla kehitetään kuinka yhä enemmän lapsia hoidetaan kotiensä ulkopuolella lastenseimissä.

NL:n korkeimman neuvoston päätöksen mukaisesti tulevat naiset "omasta pyynnöstään" 8.3.41 alkaen työskentelemään täyden työpäivän.

Sisäpoliittinen tilanne.

Kommunistipuolueen konferenssin yhteydessä julkaistiin tieto, että puolue on v:n 1940 aikana ja kuluva vuoden alussa kasvanut kolmanneksella eli 1.4 miljoonalla hengellä, käsittäen nykyisin 3.9 miljoonaa jäsentä. Tämä puolueen jäsenmäärän merkittävän voimakas kasvu yhden vuoden aikana esittää tietysti osoituksena sisäpoliittisen aseman vahvistumisesta. Mutta se voi tosiasiallisesti merkitä aivan päinvastaintakin. Jos jättää huomioonottamatta sen NL:n oloissa varsin todennäköisen mahdollisuuden, että ilmoitetut numerot eivät pidä paikkaansa, on lähinnä oletettava, että puolueen on pakko poliittisista syistä pyrkiä laajentumaan. Toimenpide olisi ymmärrettävä siten, että NL:n poliittinen johto katsoo asemansa tarvitsevan lujittamista. Yksinkertaisin keino on päästää etuoikeutettujen karsinaan joukko yhteiskunnallisia ja poliittisia toimihenkilöitä, jotka puolueen ulkopuolelle jääneinä ehkä helpostikin olisivat valmiit liittymään tyytymättömien riveihin. - Teknillisesti tämä on varsin helppoa, sillä puolue on tähän mennessä voinut täysin säännöstellä jäsenmääränsä kasvun. Pyrkijöitä on ollut paljon, mutta kul-

loinkin vain tarvetta vastaava määrä on otettu jäseniksi ja monet, joilla on ollut "hakupaperit sisällä" ovat saaneet vuosikausiakin odottaa jäseneksi pääsyä.

Eräät ulkonaiset tekijät tosin näyttäisivät vittaavan siihen, että puolueen asema olisi luja ilman keinotekoisia toimenpiteitäkin. Osoittavathan "suhdannevoitot" lännessä neuvostodiplomatian pystyväisyyttä. Propaganda on kyennyt kääntämään Suomen sodan puna-armeijan loistavaksi voitoksi. Ja NL:n pysyminen erillään suursodasta antaa aiheen korostaa sen rauhanpolitiikkaa. Toisin sanoen neuvostovalta on pystynyt saavuttamaan tavoitteita, joita kohti hallitsijat valtansa tukemiseksi kautta aikojen ovat pyrkineet.

Aatteellisesti bolshevismi sensijaan jo pitemmän ajan näyttää olleen jonkinlaisessa kriisikohdassa; siltä puuttuu sisältöä ja uusia tavoitteita. Jo kaksi vuotta on kulunut siitä, kun Stalin julisti, että NL on astunut kehityksensä uuteen vaiheeseen, luokattoman sosialistisen yhteiskunnan valmiiksi rakentamiseen ja asteettaiseen siirtymiseen sosialismista kommunismiin. Tätä lausetta on sittemmin useasti toistettu, tietämättä, mitä se käytännössä merkitsee. Johtavat bolshevikit alkavat olla selvillä siitä, ettei sosialismia enään pitemmälle voida kehittää, sillä kaikki keinot on jo käytetty. Kansan elintaso ei ole noussut, eikä ole toiveita siitä, että se edes lähiaikoina saataisiin nousemaan. Sosialistinen ja luokaton yhteiskunta tosin voidaan sanoa luoduksi, mutta kansassa on ja pysyy syvälle juurtunut yksityisomaisuuskäsite, josta eivät edes puolueen johtohenkilötkään ole pystyneet vapautumaan.

Osaksi välttämättömyyden pakosta ja sotilaallisten piirien painostuksesta, osaksi johtaakseen huomion pois näistä sisäpoliittisista kysymyksistä Stalin loi kansalle uuden tavoitteen: sotilaallisen varustautumisen neuvostoisänmaan turvaamiseksi. - Sotatalous asetettiin johtavalle sijalle NL:n talouselämässä,

Sotilaallistuminen ei kuitenkaan ole rajoittunut yksin

talouselämään. Myös koulut, nuoriso, tärkeimmät laitokset ym. on pyritty sotilaallistamaan ja puna-armeijan asema on keskeisempi kuin koskaan aikaisemmin. Tämä on Euroopan nykyisissä poliittisissa oloissa varsin luonnollista, mutta sillä on myös sisäpoliittiset vaaransa. Tuollainen suuri taloudellinen ponnistus ei ole mahdollinen ilman työväestön ankaraa orjuuttamista ja kansan ennestäänkin alhaisen elintason painamista. Tämä kaikki on omiaan herättämään tyytymättömyyttä, mikä on tullut erikoisen vaaralliseksi sen takia, että aluevaltauksset ovat tuoneet NL:n rajojen piiriin esimerkkejä siitä, millaiset olot muualla todellisuuksessa vallitsevat. Kun uusissa tasavalloissa on pakko pitää varsin runsaasti sotaväkeä, jonka piirissä lukuisista vaihdoista huolimatta on alkanut ilmetä epäluotettavuutta, on tyytymättömyyden leviäminen helppoa.

Erikoisesti Itämerenmaista on paljon tietoja siitä, että sotilaat, vieläpä upseeritkin kiroavat neuvostokomentoa ja uhkaavat kieltäytyä taistelemasta Stalinin puolesta. Suomen sodasta puhutaan NL:ssa paljon muutakin, kuin mitä propaganda haluaisi päästää julkisuuteen ja tulevaa sotaa Saksan kanssa odotetaan pelolla. Uudet iskulauseet, joilla koetetaan ylläpitää sotilaallista henkeä ja uskoa maailmanvallankumoukseen eivät paljoakaan paranna moraalialia.

Lisäksi on muuan toinen vaara bolshevikijohtajia uhkaamassa. Koko maan sotilaallistamisesta voi olla seurauksena, että vallan käyttö helposti luisuu poliittisen johdon käsistä sotilasjohdolle. Sama vaara, joka aikanaan torjuttiin puna-armeijassa toimeenpannun suuren puhdistuksen avulla, näyttää siis jälleen olevan uhkaamassa. Ja nykyinen ulkopoliittinen tilanne tuskin sallii uutta puhdistusta.

Tätä taustaa vastaan olisi myös hyvin ymmärrettävissä kommunistipuolueen XVIII:ssa konferenssissa alullepantu talouselämän organisation perusteellinen uudistaminen ja puhdistus. Puolue yrittää ilmeisesti sen kautta pitää ohjokset käsissään. Mihin suuntaan kehitys on johtava, riippunee kuitenkin suuressa määrin ulkopoliittisista tekijöistä.

Suhde Saksaan. NL:n ja Saksan suhteissa näyttää Molotovin Berlinin-matka merkinneen käännekohtaa. Berlinin neuvotteluissa NL:n toiveet laajempien etujen saamisesta Saksan suostumuksella ilmeisesti osoittautuivat turhiksi. Siitä lähtien on suhteissa ilmennyt jännitystä ja huonontumista, jota NL:n Balkanilla harjoittama diplomaattinen toiminta ja toisaalta Saksan tiukka etujensa valvonta sekä Balkanilla, että Pohjoismaissa eivät suinkaan ole vähentäneet. Kummankin puolen yleinen mielipide, jota NL:ssä valtion taholta kiihoitetaan, pitää sotaa väistämättömänä. Saksan kanssa tehtyä kauppasopimusta moititaan yleisesti ja puna-armeijassa on voimakas propaganda Saksaa vastaan käynnissä. Tosin ei ole havaittavissa mitään merkkejä siitä, että NL:n viralliset piirit nykyisissä oloissa olisivat halukkait luopumaan puolueettomuudesta. Stalinin lähimmistä miehistä lienee enemmistö (mm. Berija, Kaganovitsh, Potemkin ja Losovskij) eristäytymispolitiikan kannattajia. Mutta Saksan ja NL:n rajalla on kuitenkin viime aikoina molemmin puolin ollut havaittavissa vilkasta sotilaallista toimintaa ja varmistustoimenpiteitä. Molemmin puolin on joukkoja siirretty rajalle ja varustustyöt ovat käynnissä. Välien rikkoutumisen mahdollisuus on entisestään lisääntynyt, mutta mitään syytä odottaa ratkaisua lähiaikoina ei liene olemassa.

Suhteet kauko-itään. J a p a n i n ulkoministerin Mat-suokan vierailu Moskovassa on kohdistanut huomion NL:n ja Japanin välisiin suhteisiin. Neuvotteluja varten varatun ajan pituus antaa aiheita olettaa, että tarkoituksena on pyrkiä jonkinlaiseen suhteiden selvittämiseen näiden kahden suurvallan välillä. On varsin todennäköistä, että Saksa toivoisi hyökkäämättömyyssopimuksen solmimista NL:n ja Japanin välillä. Kolmivaltasopimuksesta erillinen suhteiden järjestely näyttäisi olevan NL:n etujen mukainen, koska NL:n on ehdottomasti kiinnitettävä huomiota selkäpuolensa turvaamiseen

siinä tapauksessa, että suhteet Saksaan rikkoutuisivat. Ka-
lastussopimuksen solmimista saattoikin jo pitää askeleena tähän
suuntaan. Tilanne Kiinassa on myös omiaan helpottamaan lä-
hentymistä, senjälkeen kun Tsungkingin hallitus sanoutui irti
NL:sta ja suuntautui Yhdysvaltoihin, josta se saa huomattavaa
taloudellista tukea,

On myös syytä mainita NL:n uusimmista itä-aasialai-
sista suhteista. Helmikuussa ja maaliskuun alussa on Mosko-
vassa käyty neuvotteluja normaalien poliittisten ja taloudel-
listen suhteiden solmimisesta NL:n ja T h a i m a a n (Sia-
min) välillä. Neuvottelut, jotka ovat saaneet NL:n viral-
lisella taholla osakseen melkoista huomiota, päättyivät sopi-
muksen allekirjoittamiseen. Kun ottaa huomioon Thaimaan ase-
man Japanin valtapiirin rajalla etelässä ja maan strategi-
sen merkityksen mahdollisesti puhkeavan maailmansodan itäisel-
lä näyttämöllä, avaa NL:n diplomaattinen aktiivisuus tällä
suunnalla itselleen uusia mahdollisuuksia.

Suhde Suomeen. NL:n suhtautumisessa Suomeen ei merkit-
tävämpiä muutoksia suuntaan tai toiseen ole todettavissa.
NL:n päähuomio on ilmeisesti tällä hetkellä suuntautunut ete-
lään, eikä vuodenaikakaan suosi painostustoimenpiteitä meidän
maamme suunnalla. Nikkelineuvottelujen suhteen hiljaisuus jat-
kuu, ellei ota lukuun Suomessa liikkeellä olevia erilaisia
perusteettomia huhuja. Radiopropaganda on jatkuvasti käynnis-
sä, sisällöltään suurin piirtein samana kuin ennenkin. Se
ei sävyltään ole aivan yhtä hyökkäävä kuin joitakin viikko-
ja takaperin, mutta siihen on sisällytetty eräitä useasti
toistuvia väitteitä, jotka on syytä panna merkille. Suomen
sotavarusteluista ja linnoitustöistä puhutaan usein. Kerrotaan,
että Suomeen saapuu jatkuvasti sotatarvikkeita ja vihjaillaan
mistä ne saattavat tulla. Sanotaan, että Suomen vallassa
olevat piirit ovat nyt kuten aikaisemminkin olleet valmiit
kutsumaan maahan imperialististen valtojen sotaväkeä, jota on
vuodesta 1918 saakka ollut milloin mistäkin maasta ja on

nykyhetkelläkin. - On huomattava, että myös Ruotsi on viime aikoina saanut radiopropagandasta osansa ja väitetään, että Ruotsin hallitus varustautuu sotaan työläisten kustannuksella. Muista radiopropagandan aiheista voi mainita vanhastaan tutut. Suomen elintarviketilanteen, siirtoväen aseman ja sosialidemokraattisen puolueen "synnit", sekä uusina aiheina poliittisten vankien "pahoinpitelyn" ja pienviljelijäin kehnon aseman.

Karjala-Suomen tasavalta.

Taloudellinen ja kulttuurikehitys. Kansallisuuksien neuvoston kokouksessa 28.2.41 piti Karjala-Suomen edustaja P. P r o k k o n e n puheen, jossa hän selvitteli tasavallan olojen kehitystä, lausuen mm., että Suomen luovuttamalle alueelle on perustettu 15 neuvostotaloutta, joista kolme harjoittaa sokerijuurikkaan viljelyä. Puhelin- ja lennätinverkostoa on kunnostettu ja täydennetty. Uudella alueella on 270 koulua, 7 valistustaltoa, 67 lukutupaa, 52 kirjastoa, opettajaopisto, kaksi maanviljelyskoulua, metsäopisto sekä Viipurissa valtion museo. "Missä ennen törrötti vain savupiippuja sykkii nyt kukoistava neuvostolaiselämä".

Karjala-Suomen tasavallan perustamisen vuosipäivää 30.3. 41 on NL:n lehdistö ja radio käyttänyt hyväkseen kehuakseen tasavallan ensimmäisen vuoden saavutuksia. Ivestijassa julkaisutussa artikkelissa Prokkonen selittää "Karjala-Suomen tasavallan kansan tänä ensimmäisenä vuosipäivänä ylpeydellä tekevän tilinpäätöksensä taloudellisen ja sivistyksellisen rakennustyönsä tu-loksista. Tasavaltamme maanalaiset luonnonrikkaudet, sen met-sät ja järvet on saatettu palvelemaan sosialismia. Yli 3 miljoonaa ruplaa on vuoden kuluessa käytetty geologiseen prospektaukseen. Uusia malmilöydöksiä on tehty ja useita teollisuuslaitoksia on siten voitu ryhtyä rakentamaan. Tänä vuonna käytetään prospektaukseen 7 miljoonaa ruplaa. Nuorelle tasavallalle aukeaa suuri tulevaisuus. Sijoitukset sen yrityksiin

sijoitukset ovat maaliskuun aikana perinpohjin muuttuneet ja maahan on tuotu runsaasti lisää venäläistä Sotaväkeä.

Kansalliset armeijakunnat. Itämerenmaiden kansallisista armeijoista muodostetut territoriaaliarmeijakunnat ovat yhä olemassa, vaikka niiden miesvahvuus lukuisien siirtojen, erottamisten ja kotiuttamisten takia on suuresti vähentynyt. Joukkojen aseistus on puutteellinen. Huhut näiden joukkojen siirrostä Venäjälle eivät toistaiseksi ole toteutuneet. Ilmeistä onkin, että siirtoa ei tapahdu ainakaan ennen kuin armeijakunnat on täydennetty uusilla alokkeilla. Syksyllä pidettiin Virossa kutsuntatarkastus, mutta ketään ei toistaiseksi otettu palvelukseen. Uusi kutsunta oli määrätty tapahtuvaksi maaliskuussa. Virossa on helmikuun aikana tehty luetteloja reserviupseereista. Mieliala virolaisissa joukoissa on masentunut, kuri on ankara ja majoitus ja muonitus huono. Mielenosoituksia ja lukuisia karkaamisia on sattunut. Upseerit ovat työstä ylirasitettuja ja heitä painostetaan. Virolaisella komentajalla ei ole mahdollisuutta tehdä päätöksiä ilman venäläisen apulaisensa suostumusta.

Väestönvaihto loppuunsaoritettu. NL:n ja Saksan välillä 10.1.41 tehdyssä sopimuksessa määrätty väestönvaihto on määräpäivään, 25.3.41 mennessä saatu loppuunsaoritetuksi. Virosta, Latviasta ja Liettuasta on siirretty Saksaan kaikkiaan 67.805 baltiansaksalaista. NL puolestaan on saanut vastaanottaa 21,343 entistä Memelin alueen asukasta. Näistä on liettualaisia n. 12.000 ja loput venäläisiä. Kuten tunnettua ei vaihto sujunut hankauksitta.

Uudet budjetit. NL:n korkeimman neuvoston VIII istunnossa vahvistettiin myös liittotasavaltojen budjetit. Neuvosto-Viron budjetti päättyy summaan 495.335.000 ruplaa, Neuvosto-Latvian 903.365.000 ruplaan ja Neuvosto-Liettuan 835.958.000 ruplaan. Budjettien sisällöstä ei tarkempia tietoja ole jul-

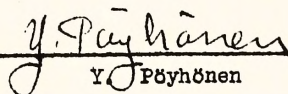
Mieliala ja vastustus. Neuvostojärjestelmä on Itämeren-
maissa saanut vähän todellisia kannattajia. Päinvastoin voi
todeta, että monet sellaisetkin henkilöt, jotka aikaisemmin
lukeutuivat äärimmäiseen vasemmistoon, ovat odotuksissaan
pettyneet ja tarkistaneet kantansa. Kansan pääosa vastustaa
neuvostojärjestelmää ja vihaa uusia vallanpitäjiä ja heidän
oppejaan. Erikoisen merkillepantava työläisten vastarinta.
Heille oli eniten luvattu ja he ovat myös eniten pettyneet.
Tämä vastarinta on tehtaissa ja työmailla ilmennyt mielen-
osoituksina, lakkoina, sabotashitekoina ja mellakoina, jotka
eräissä tapauksissa ovat johtaneet aseellisiinkin yhteenottoi-
hin työläisten ja järjestystä palauttamaan lähetetyn venäläi-
sen sotaväen välillä. Latviassa kerrotaan talonpoikien sabo-
toivan maataloustöitä. Myös koululaiset ja ylioppilaat tuot-
tavat mielenosoituksineen neuvostoviranomaisille paljon huolta.
Esim. Virossa on runsaasti koululaisia jatkuvan silmälläpi-
don alaisina ja monia on vangittukin. Tiedot vastarinnan
muuttumisesta yhä määrätietoisemmaksi vahvistuvat. - Sotaa NL:n
ja Saksan välillä odotetaan kaikkialla Itämerenmaissa pelas-
tuksen tuojana.

Ulkomaaosaston Päällikkö

Eversti merk. L. Melander

Tilastotoimiston Päällikkö

Everstiluutnantti

Y. Pöyhönen

Jakelu seuraavalla lehdellä.

[Tämä jakeluluettelo on raportista 23.12.1940 -
 Jakelu oli toistuvasti sama]

- 37 -

Jakelu:

Tasavallan Presidentti	1 kpl.	Fuolustusministeriön	
Puolustusvoimain Komentaja	1 "	kansliapäällikkö	1 kpl.
Pääministeri	1 "	Ulkoasiainministeriön	
Ulkoministeri	1 "	poliittisen osaston	
Puolustusministeri	1 "	päällikkö	1 "
		Valtioneuvoston	
<u>Pääesikunta:</u>		tiedoituskeskukseen	
YE:n Päällikkö	1 "	päällikkö	1 "
Kenr.maj. Tuompo	1 "	Berlinin sotilasasia-	
Päämajoitusestari	1 "	mies	1 "
Sotatalouspäällikkö	1 "	Moskovan	1 "
Kenr.luutn. Nenonen	1 "	Rooman	1 "
-"- Österman	1 "	New Yorkin	1 "
-"- Öhqvist	1 "	Tukholman	1 "
Kenr.maj. Helskanen	1 "	Lontoon meriasiamies	1 "
Kenr.luutn. Hanell	1 "	I AKE (liv. ja prik.myö-	
Kenr.maj. Grandell	1 "	ten)	5 "
Eversti Mäkinen	1 "	II AKE	6 "
-"- Järvinen	1 "	III AKE	5 "
Tykistökommentaja	1 "	IV AKE	5 "
Pioneerikommentaja	1 "	V AKE	5 "
Viestikommentaja	1 "	MeVE	10 "
Pääintendentti	1 "	IlmVE	9 "
Ylilääkäri	1 "	Kotijoukkojen Esikunta	
Komento-osasto	1 "	(sl.myöten)	18 "
Sanomatsto	1 "	Rajavartiostojen Esi-	
Järjestelyosasto	1 "	kunta	7 "
Koulutusosasto	1 "	Merivartiolaituksen	
Operatiivinen osasto	3 "	Päällikkö	1 "
Sotahistoriallinen tsto	1 "	Kad.K:n Johtaja	1 "
Huolto-osasto	1 "	MSK:n Johtaja	1 "
Hallinnollinen osasto	1 "	RUK:n Johtaja	1 "
Sotatalousosasto	1 "	Valtiollisen poliisin	
Ulkomaatoimisto	1 "	päällikkö	1 "
Tilastotsto 2	1 "	Tilastotsto 1	5 "
Valvontatsto	11 "	Varalle	5 "

Y h t e e n s ä

140 kpl.